

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 25.10.2011
COM(2011) 689 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО
СЪВЕТА**

Към по-решителен европейски отговор на наркотиците

1. ПО-РЕШИТЕЛЕН ЕВРОПЕЙСКИ ОТГОВОР НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТА, ПОСТАВЕНИ ОТ НАРКОТИЦИТЕ

Незаконните наркотици¹ представляват огромна заплаха за здравето и безопасността на хората и на обществата в ЕС. Проблемът с наркотиците в Европа се развива бързо. Безпрецедентно бързо се появяват нови и вредни психоактивни вещества². Трафикантите на наркотици променят маршрутите и методите на контрабанда или на изпиране на приходите от незаконен трафик на наркотици.

Наркотиците засягат най-вече младите хора. Употребата на наркотици е една от основните причини за здравни проблеми сред младите хора и е една от най-големите причини за предотвратима смъртност сред младите европейци. Проучването на Евробарометър от 2011 г. „Отношение на младите хора към наркотиците“³ показва, че младите хора могат лесно да се сдобият дори с най-вредните наркотици в рамките на 24 часа. Статистическите данни сочат, че в Европа на всеки час умира по един човек поради свръхдоза наркотици⁴. Използването на интернет за продажбата на нови наркотици и бързият обмен на информация за новите наркотици чрез социалните мрежи представляват нови предизвикателства за сегашните политики за контрол на наркотиците и за традиционните методи за превенция.

Трябва да се направи повече за решаване на проблема с наркотиците. Трябва да се предприемат действия в тези области, в които са най-ефективни, като се спазва изцяло принципът на субсидиарността. Дейността на ЕС трябва да се насочи към областите, в които осигурява повече добавена стойност. **Държавите-членки не могат да възпрат разпространението на наркотиците без ефективно сътрудничество:** на вътрешния пазар стоките се движат свободно, но същото важи и за престъпността. Ако дадена държава-членка забрани нови психоактивни вещества, търговците започват дейност в държавите-членки, в които законите са по-либерални. Некоординираните репресивни мерки могат да принудят трафикантите да преместят производството на наркотици в съседни страни или да променят маршрутите на трафика, но тези мерки не могат да възпрат трафика по устойчив начин.

През последните 15 години Европейската комисия спомогна за изготвянето на цялостен и балансиран отговор на ЕС на проблема с наркотиците в рамките на стратегията на ЕС за наркотиците (2005—2012 г.)⁵. Двата основни **правни инструмента на ЕС** в областта на политиката срещу наркотиците — за трафика на наркотици⁶ и за появата на нови

¹ Незаконните наркотици са тези психоактивни вещества, за които са забранени нелицензираното отглеждане, производство, търговия и притежаване освен за медицински и научни цели.

² Новите психоактивни вещества са нови наркотични или психотропни вещества, които могат да представляват опасност за общественото здравеопазване, сравнима с тази на незаконните наркотици. Те се появиха неотдавна на пазара и не са забранени. Огромното мнозинство от тях са синтетични вещества.

³ Европейска комисия, Експресно проучване Евробарометър № 330, *Отношение на младите хора към наркотиците*.

⁴ ЕЦМНН, *Годишен доклад за 2010 г. относно ситуацията с наркотичните вещества в Европа*.

⁵ Комисията стартира външна оценка на стратегията на ЕС за наркотиците (2005—2012 г.), която ще приключи до края на 2011 г.

⁶ Рамково решение 2004/757/ПВР на Съвета от 25 октомври 2004 г. за установяване на минималните разпоредби относно съставните елементи на наказуемите деяния и прилаганите наказания в областта на трафика на наркотици, ОВ L 335, 11.11.2004 г., стр. 8—11.

наркотици (нови психоактивни вещества)⁷ — са съответно от 2004 и 2005 г. През последните години обаче се появиха нови предизвикателства: нови начини на трафик на наркотици и на химикали, използвани за тяхното производство („прекурсори на наркотични вещества“), бързата поява на нови наркотици и иновационни канали за разпространение на тези нови вещества.

В Плана за действие за изпълнение на Програмата от Стокхолм за периода 2010—2014 г.⁸ Европейската комисия поема ангажимент да приеме мерки за засилване на защитата срещу тежките престъпления и организираната престъпност. Сега, след като **Договорът от Лисабон** вече е влязъл в сила, отговорът на Европа на проблема с наркотиците трябва да бъде силен и решителен, като бъде насочен както към търсенето, така и към предлагането на наркотици. Новите законодателни актове, в чието приемане ще участва Европейският парламент и които ще бъдат изпълнени от държавите-членки, ще бъдат подложени на контрол от Европейската комисия и в крайна сметка от Съда на Европейския съюз.

Комисията се ангажира да даде нов тласък на политиката на ЕС за борба с наркотиците. В предложението си **„Бюджет за стратегията „Европа 2020“**⁹ Комисията обещава финансова подкрепа, за да може да се отговори на бъдещите предизвикателства, които поставят наркотиците. Бюджетът на ЕС трябва да бъде насочен към финансиране на дейностите, които имат ясна добавена стойност, които включват: борба с новите наркотици, разработване на иновационни практики за превенция или лечение и трансгранично сътрудничество в областта на правоприлагането и обучението.

2. ТРАФИК НА НАРКОТИЦИ

Пазарът на незаконните наркотици се развива постоянно, за да се избегнат проверките и тяхното залавяне¹⁰. Новите технологии улесняват развитието на **иновационни методи за трафик** към ЕС и в рамките на Съюза. Трафикантите използват напреднали техники за укриване на наркотици, например като смесват течен кокаин с търговски стоки (дрехи, течности, пластмасови изделия), като го превръщат в кокаинов прах в лаборатории в Европа, или като го правят да няма мирис. Те използват дистанционно наблюдение на местата на производство и съхранение. За да повишат устойчивостта си, трафикантите диверсифицират своята дейност, като извършват контрабанда на различни наркотици (контрабанда на различни наркотични вещества или незаконни допингови вещества с вредни отражения върху здравето на атлетите), и провеждат няколко незаконни дейности.

Престъпните мрежи често променят своите **маршрути на трафик**, за да избегнат проверките. Нарастващото значение на западноафриканския маршрут за контрабанда на кокаин от Латинска Америка към Европа е доказателство, че мрежите могат да

⁷ Решение 2005/387/ПВР на Съвета от 10 май 2005 г. относно обмена на информация, оценката на риска и контрола върху новите психоактивни вещества, ОВ L 127, 20.5.2005 г., стр. 32–37.

⁸ Европейският съвет на 10—11 декември 2009 г. прие Програмата от Стокхолм, която представлява цялостна рамка за инициативи в областта на правосъдието и вътрешните работи. С цел превръщането на тези политически цели в конкретни предложения Комисията подбра няколко ключови действия, които трябва да приеме през периода 2010—2014 г., COM(2010) 171 окончателен.

⁹ COM(2011)500.

¹⁰ Европол, *Оценка на заплахата от организираната престъпност за ЕС за 2011 г.*

преодоляват проверките по атлантическото крайбрежие, и сочи необходимостта от ефективна европейска система за наблюдение на границите.

Европейският пакт за международния трафик на наркотици, приет от Съвета на 3 юни 2010 г.¹¹, и предстоящият европейски пакт срещу синтетичните наркотици по инициатива на полското председателство, имат за цел да се подобри координирането между различните инициативи за спиране трафика на наркотици¹².

Трафикът на наркотици е едно от най-големите трансгранични предизвикателства за правоприлагането в ЕС. От 2004 г. насам **Евроюст** се е занимавал с повече дела за трафик на наркотици отколкото всеки друг вид престъпност. Броят на делата за трафик на наркотици, препратени до Евроюст, се е увеличил повече от три пъти през този период — от 77 на 254¹³ — и тази тенденция продължава и през 2011 г. През 2010 г. около една трета от оперативната подкрепа, предоставена от **Европол** на националните правоприлагащи агенции, е била свързана с трафика на незаконни наркотици¹⁴. С помощта на Евроюст и Европол все повече се координират трансграничните разследвания в рамките на ЕС и с трети държави.

В Договора от Лисабон трафикът на наркотици се определя като една от формите на „**особено тежка престъпност с трансгранично измерение**“, което обуславя приемането на директиви за установяването на минимални правила относно дефинирането на престъпленията и на санкциите¹⁵. Това е значителна стъпка напред, която ще даде възможност на ЕС да осигури **по-решителен отговор** с по-тясното участие на Европейския парламент и на националните парламенти.

Съществуващият законодателен акт на ЕС относно трафика на наркотици, а именно **Рамково решение 2004/757/ПВР**, в което се предоставя дефиниция на ЕС на престъпленията, свързани с трафика на наркотици, и на минималните правила за санкции, е важна първа стъпка към осигуряване на европейски подход, но съдържа някои **слабости**. Оценката на Комисията за изпълнението на рамковото решение¹⁶ показва, че този инструмент е довел до твърде слабо хармонизиране на националните мерки за борба срещу трафика на наркотици. Не е допринесъл достатъчно за улесняване на съдебното сътрудничество при делата за трафик на наркотици.

Например в повечето държави-членки трафикът на химически прекурсори е обхванат пряко от наказателното право на съответната държава. В някои държави-членки обаче този трафик се разглежда само като помагачество на трафика на наркотици. Вследствие на това съдебната система може да бъде възпрепятствана да преследва ефективно това престъпление. По подобен начин съдържащите се в рамковото решение разпоредби, свързани с утежняващите вината обстоятелства (които оправдават тежки наказания), са недостатъчни: те не включват всички утежняващи обстоятелства¹⁷, посочени в предишни инструменти на ЕС или ООН.

¹¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/114889.pdf.

¹² В дневния ред на Съвета по правосъдие и вътрешни работи от 27 и 28 октомври 2011 г.

¹³ Годишен доклад на Евроюст за 2010 г.

¹⁴ Европол, *Общ доклад за дейностите на Европол през 2010 г.*

¹⁵ Член 83, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

¹⁶ COM(2009) 669 и SEC(2009) 1661.

¹⁷ Например за въвличането или използването на непълнолетни лица, както е предвидено в член 3, параграф 5, буква f) от Конвенцията на ООН от 1988 г. за борба срещу незаконния трафик на упойващи и психотропни вещества и в Резолюцията на Съвета от 20 декември 1996 г. относно

Общите минимални правила са важни, за да се установи **необходимото доверие, за да се подобри сътрудничеството** между съдебните органи на държавите-членки. Влизането в сила на Договора от Лисабон сега позволява този важен правен инструмент да бъде заздравен юридически и политически.

Комисията ще представи ново законодателство на ЕС, за да гарантира по-ефективното сближаване на престъпленията и санкциите в ЕС, свързани с трафика на наркотици. Новото предложение:

- (1) **Ще бъде насочено към значителния трансграничен трафик на наркотици** и към организираните престъпни мрежи, като ще бъдат разгледани минимални общи утежняващи или смекчаващи обстоятелства.
- (2) **Ще подобри дефинициите на престъпленията и санкциите**, като е възможно да бъде представена по-подробна разбивка на санкциите.
- (3) **Ще въведе по-високи изисквания за докладване от страна на държавите-членки** относно прилагането и въздействието на законодателството.

Освен големите възможности за събиране на данни за търсенето, подобряването на **събирането на данни в областта на предлагането на наркотици** е от съществено значение, за да се оцени развитието на пазара на наркотици. Липсата на показатели затруднява оценката на тези промени, определянето на тежестта за обществото от престъпленията, свързани с наркотиците, и оценката на въздействието и на ефективността от намаляване на предлагането на наркотици.

Въз основа на техническа експертиза, разработена от Европейския център за мониторинг на наркотиците и наркоманиите (ЕЦМНН), и с подкрепата на Европол **Комисията ще представи ключови показатели** за мониторинг на пазарите на наркотици, на престъпленията, свързани с наркотици, и на намаляването на предлагането на наркотици. Това следва да допринесе за подобряване на ефективността на реагирането срещу предлагането на наркотици.

3. ПРЕКУРСОРИ НА НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА

Трафикът на химикали, използвани за производството на наркотици, е сериозен проблем. Например превръщането на суров опиум в хероин изисква значителни количества прекурсори на наркотични вещества. Тези химични вещества имат различни законни промишлени приложения, но могат да бъдат отклонени от законната търговия за производството на незаконни наркотични вещества. Те са обект на трафик в рамките на ЕС и между ЕС и различни региони на света. Двустранните споразумения между ЕС и търговските партньори за контрола на прекурсорите на наркотични вещества осигуряват солидна платформа за координирането на политиките и за обмена на информация относно трафика на прекурсори на наркотични вещества. ЕС вече подписа такива споразумения с Турция, Мексико, Чили, Съединените щати, Китай и държавите от Андския регион.

присъдите за тежки престъпления, свързани с незаконния трафик на наркотици, ОВ С 10, 11.1.1997 г., стр. 3—4.

За да избегнат контрола, трафикантите променят производствените методи, превръщат прекурсорите на наркотични вещества в различни вещества (препрекурсори), от които ги възстановяват на по-късен етап, или ги извличат от фармацевтични препарати.

Всички мерки за предотвратяване на отклоняването на прекурсори на наркотични вещества трябва да бъдат балансирани между **гарантирането на ефективен контрол върху отклоняването, без да се нарушава законната търговия** с тези вещества. Във връзка с това от основно значение е доброто сътрудничество между органите, включително Европейската агенция по лекарствата, националните органи за здравеопазването/лекарствата и икономическите субекти.

В оценката¹⁸ на Комисията за изпълнението на законодателството на ЕС за мониторинг и контрол на търговията с прекурсори на наркотични вещества¹⁹ бяха направени няколко препоръки, сред които: засилване на приложението на съществуващите правила и евентуално въвеждане на по-строг режим за някои химикали (като основния прекурсор за производството на хероин — оцетния анхидрид) и гарантиране на подходящ контрол на фармацевтичните препарати, съдържащи вещества, използвани за производство на метамфетамин.

Комисията проучва начини за засилване на правилата на ЕС относно контрола на производството и търговията с прекурсори на наркотични вещества, които включват различни категории вещества и реагенти, които са често използвани за производството на наркотични или психоактивни вещества, както и за гарантиране на ефективно и еднакво прилагане на тези правила. В момента тя преценя въздействията на няколко варианта на политиката, за да представи законодателни предложения за увеличаване на ефективността на правилата, които предотвратяват незаконното отклоняване, като в същото време позволяват законната търговия с прекурсори, без да се налагат прекомерни административни тежести. Особено внимание ще се обърне на прекурсора на хероин оцетния анхидрид и на фармацевтичните препарати, съдържащи ефедрин и псевдоефедрин, използвани за производство на метамфетамин.

Комисията ще предприеме действия за засилване на международното сътрудничество срещу отклоняването на прекурсори на наркотични вещества. Тя преговаря с Русия за споразумение относно прекурсорите на наркотични вещества, като целта е то да бъде подписано спешно през идните месеци. Заедно с държавите-членки Комисията ще засили сътрудничеството със страните от Латинска Америка и ще продължи сътрудничеството си с Китай, с които ЕС вече е сключил такива споразумения.

4. КОНФИСКАЦИЯ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА АКТИВИ, ПРИДОБИТИ ОТ ПРЕСТЪПНА ДЕЙНОСТ

Основният мотив за трансграничната организирана престъпност е финансовата печалба. **Акцентът** в една ефективна превенция и борба с организираната престъпност, включително трафика на наркотици, трябва да бъде **поставен върху проследяването,**

¹⁸ COM(2009)709.

¹⁹ Регламент (ЕО) № 111/2005 на Съвета от 22 декември 2004 г., ОВ L 22, 26.1.2005 г., стр. 1—10; Регламент (ЕО) № 273/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 г., ОВ L 47, 18.2.2004 г., стр. 1—10.

замразяването, изземването и конфискацията на незаконно придобитите средства. Организираните престъпни групи все повече използват предимствата на Европа без вътрешни граници, за да придобиват активи в различни държави-членки на ЕС, като често ги укриват в трети държави. Те също така променят техниките си за изпиране на пари.

Проследяването, замразяването и конфискацията на активи на престъпните мрежи е огромно предизвикателство. ЕС прие пет законодателни инструмента (рамкови решения), създадени с цел трафикантите да бъдат лишени от печалбите²⁰. Тези **инструменти не бяха достатъчно ефективни**. По-специално, те не дадоха възможност на публичните органи да конфискуват голямо количество стоки. От решаващо значение е наличието на функционираща мрежа от служби за възстановяване на активи в Европа, за да се отслаби финансовата мощ на престъпните мрежи и ефективно да бъдат преследвани незаконните им печалби и активи.

Комисията ще предложи **нови, по-строги законодателни актове на ЕС относно конфискацията и възстановяването на активи, придобити от престъпна дейност, и за взаимно признаване на решенията за замразяване и конфискация**. Целта е да се осигури по-ефективното изземване на незаконно придобитите средства и да се възпрепятства реинвестирането им в законната икономика или използването им, за да се извършат други престъпления. Планираният законодателен пакет относно конфискацията и възстановяването на активи ще включва и трафика на наркотици. Целта му е да се постигнат хармонизирани минимални правила и да засили взаимното доверие между съдебните органи.

Комисията ще преразгледа третата **директива срещу изпирането на пари**, за да засили допълнително защитата на ЕС срещу изпирането на пари, генерирани от организираната престъпност, включително трафика на наркотици.

5. НОВИ ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА

През последните години в ЕС често се появяват нови психоактивни вещества, които наподобяват незаконни наркотици. **От 2005 г. насам държавите-членки обявиха 115 нови психоактивни вещества** чрез системата за ранно предупреждение на ЕС²¹. Те се продават в „специализирани“ магазини или по интернет, но някои могат да се получат от търговците на незаконни наркотици. За да се заобиколи националното законодателство, на тези наркотични вещества често се поставя етикет „не е предназначено за консумация от човека“. Скоростта, с която те се пускат на пазара, **поставя на изпитание капацитета за отговор на органите**.

През 2010 г. беше подадена информация за рекорден брой нови вещества (41), което представлява около една трета от всички вещества, за които е съобщавано от 2005 г.

²⁰ Три рамкови решения целят хармонизиране на националните мерки по замразяване и конфискация на активи, придобити от престъпна дейност (2001/500, 2005/212, 2007/845), а две се отнасят до взаимното признаване на решенията на държавите-членки за замразяване и конфискация на активи, придобити от престъпна дейност (2003/577, 2006/783).

²¹ SEC(2011) 912.

насам. Две вещества — BZP и мефедрон²² — бяха предмет на **оценка на риска на равнището на ЕС**, след което Съветът въз основа на предложение на Комисията ги подложи на **контролни мерки и наказателни санкции**. Въз основа на това държавите-членки трябва да категоризират тези вещества като незаконни наркотици и да въведат контролни мерки и наказателни санкции съгласно законодателството си, като съблюдават конвенциите на ООН.

Според проучването на Евробарометър²³ от 2011 г. **5 % от анкетираните млади хора в целия ЕС са използвали такива вещества**. Цената на тези вещества (която е по-ниска от тази на незаконните наркотици) и фактът, че те не са „незаконни“ и поради това — много лесно достъпни, биха могли да обяснят бързото им разпространение в много държави-членки. Тяхната токсичност и потенциалът за зависимост от тях обаче могат да доведат до заплахи за здравето, сравними с тези, причинени от незаконните наркотици.

Комисията продължава да работи в тясно сътрудничество с агенциите на ЕС, за да се подобри разбирането на този проблем и да се набележат по-ефективни отговори, включително и в областта на превенцията. Действащото законодателство на ЕС е недостатъчно за справяне с това предизвикателство. При **оценката на Комисията за действието на Решение 2005/387/ПВР на Съвета**²⁴ относно новите психоактивни вещества беше заключено, че са налице три значителни недостатъка:

- Решението не е в състояние да се справи със значителното увеличение на броя на новите психоактивни вещества, защото третира веществата едно по едно и посредством продължителен процес.
- На решението се реагира: веществата, които са подложени на контролни мерки, бързо се заместват с нови вещества с подобно въздействие .
- В решението не се съдържат възможности за регулаторни и контролни мерки.

Комисията ще предложи **по-строги законодателни актове на ЕС по отношение на новите психоактивни вещества**. Като се отчитат бързите промени в тази област и научните доказателства за рисковете, свързани с тези вещества, чрез новото предложение:

(1) **Ще се засилят мониторингът и оценката на риска от веществата**, като се окаже по-голяма подкрепа за криминалистичния анализ, за токсикологични, фармакологични и епидемиологични изследвания.

(2) **Ще се предоставят по-бързи и по-устойчиви отговори** на появата на тези вещества, като по възможност ще се проучат начини за разглеждане на веществата на групи, без да се засяга необходимостта от научно определяне на вредата за здравето от конкретно вещество.

²² BZP през 2008 г. (ОВ L 63, 7.3.2008 г., стр. 45—46) и мефедрон през 2010 г. (ОВ L 322, 8.12.2010 г., стр. 44—45).

²³ Европейска комисия, Експресно проучване Евробарометър № 330, *Отношение на младите хора към наркотиците*.

²⁴ COM(2011)430.

(3) **Ще се позволи по-бърз отговор** на появата на вещества, включително евентуално чрез временна забрана на вещества, които представляват непосредствен риск.

(4) **Ще се съгласуват по-добре законите** в областта на контрола на наркотиците, на безопасността на продуктите и храните, на защитата на потребителите и в областта на лекарствата, за да се обхване голямото разнообразие на веществата, които се появяват.

6. НАМАЛЯВАНЕ НА ТЪРСЕНЕТО

В ЕС са въведени различни мерки, за да се намали търсенето на наркотици. Тези мерки целят да се попречи на хората да започнат да употребяват наркотици, да се избегне пристрастяването им към тях, да се намалят вредните последици за здравето и обществото от употребата на наркотици и да се предоставят услуги по лечение, рехабилитация и социална реинтеграция. Обаче променящите се модели на употреба на наркотици и нарасналото комбинирано потребление на вещества, например забранени наркотици в комбинация с алкохол или лекарства, отпускани по лекарско предписание, поставят на изпитание сегашните методи за превенция и лечение.

Въпреки че предоставянето на лечение нарасна през последните години, **продължават да съществуват значителни различия в обхвата и качеството на свързаните с наркотиците услуги в ЕС**. Около 670 000 европейци получават субституиращо лечение за пристрастяване към хероин — т.е. само около половината от тези, които се нуждаят от лечение. В някои държави от ЕС предлагането на лечение е ограничено. В някои държави-членки все още не е оценена ефективността на много програми за образование, превенция и лечение.

Мерки, като програмите за подмяна на игли и спринцовки, чрез които на хората, инжектиращи си наркотици, се предоставя достъп до игли и спринцовки, за да бъдат предпазени от съвместно използване на пособия за инжектиране, помогнаха за ограничаване на разпространението на ХИВ и други инфекции, предавани по кръвен път, сред употребяващите наркотици. Успехът на тези мерки обаче изисква устойчиви и интегрирани стратегии в ЕС, за да се попречи на разпространението на предаваните по кръвен път инфекции заради наркотиците²⁵.

Очевидна е **нуждата от разширяване и подобряване услугите, свързани с наркотиците**, за да се гарантира успешната превенция, както и възстановяването и повторното интегриране в обществото на лекуващите се.

Комисията ще насърчава също по-доброто прилагане на ключовите показатели в областта на намаляването на търсенето на наркотици, за да се даде възможност на държавите-членки да предоставят по-ефективни услуги.

Комисията ще спомогне за разработването на **минимални стандарти за качество**, за да се подобри ефективността на превенцията, лечението и намаляването на вредата от наркотиците в ЕС. Целта е да се установят стандарти за качество по отношение на предоставянето на услуги, свързани с наркотиците, например предписание за

²⁵

ЕЦМНН, Годишен доклад за 2010 г. относно ситуацията с наркотичните вещества в Европа.

внимателно планирано лечение в съответствие с индивидуалните нужди на пациента или за изискванията за квалификацията на персонала. Тези стандарти ще бъдат разработени съвместно с ЕЦМНН, държавите-членки и практикуващите лекари, имащи отношение към услугите, свързани с наркотиците, и ще отчитат различните здравни системи и капацитет в ЕС.

Комисията ще продължи да подкрепя и насърчава **мерките за намаляване на вредните последици върху здравето и обществото, свързани с наркотичната зависимост**, включително чрез засилена образователна превенция и ранна подкрепа за избягване на пристрастяването, чрез намеса за предотвратяване и контрол на инфекциите сред хората, които си инжектират наркотици, и за предотвратяване на свързаните с наркотици смъртни случаи²⁶. Комисията ще продължи да подкрепя мерки за подпомагане на рехабилитацията и реинтегрирането в обществото на наркозависимите лица²⁷. Комисията възнамерява да представи втори доклад за прилагането на препоръката от 2003 г. за намаляване на вредата от наркотиците²⁸, чиято цел е да се направи оценка на ефективността на превенцията и намаляването на вредата за здравето, свързана с наркотичната зависимост.

7. ШОФИРАНЕ СЛЕД УПОТРЕБА НА НАРКОТИЦИ

Много пътни произшествия в ЕС са причинени от **водачи, които са под въздействие на психоактивни вещества**. Проучванията показват, че шофирането под въздействието на незаконни наркотици увеличава риска от предизвикване на пътно произшествие с фатален изход. Тъй като обаче данните не се събират систематично на равнище ЕС, вредното въздействие на шофирането след употреба на наркотици върху пътната безопасност трябва да бъде допълнително проучено. Разработването на ефективни и пропорционални мерки за решаване на проблема с шофирането след употреба на наркотици е значително предизвикателство, както се подчертава в Пътната карта за постигането на Единно европейско транспортно пространство²⁹.

Комисията проучва възможни действия на равнище ЕС за **справяне с шофирането след употреба на наркотици**, чиято цел е да се повиши пътната безопасност. Въз основа на резултатите от финансираните от ЕС проект DRUID³⁰, чрез който беше оценено въздействието на незаконните наркотици върху пътната безопасност, както и ефективността на устройствата за проверка и възможните отговори от страна на Комисията, Комисията ще предложи мерки, за да спомогне за ефективното решаване на този проблем. Тези отговори биха могли да включват начини за подобряване на надеждността на устройствата, използвани за пътни проверки, или за предоставяне на подходяща подкрепа за обучение на длъжностните лица, участващи в контрола на движението по пътищата.

²⁶ Както е описано в съобщението на Комисията относно борбата с ХИВ/СПИН в ЕС и съседните му страни, СОМ (2009) 569.

²⁷ Тези инициативи ще продължават да бъдат финансирани чрез финансовите програми на ЕС, включително програмата „Превенция на наркотиците и информация за тях“, програмата за здравето, както и Европейския социален фонд.

²⁸ ОВ L165, 3.7.2003 г., стр. 31—33.

²⁹ СОМ(2011)144.

³⁰ Шофиране под въздействие на наркотици, алкохол и лекарства. <http://www.druid-project.eu>.

8. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ЕС играе водеща роля в международното сътрудничество в областта на незаконните наркотици. Съюзът осъществява активен диалог със страните на производство и транзитно преминаване на наркотици и предоставя политическа, финансова и техническа подкрепа. За да предостави по-решителен отговор на незаконните наркотици, ЕС ще трябва да засили ангажирането си със съседните страни, със стратегическите си партньори и със страните по маршрутите на наркотиците към ЕС въз основа на балансиран и цялостен подход при пълно зачитане на правата на човека.

Освен незаконните наркотици с произход от ЕС съществуват два основни маршрута, по които наркотиците влизат в ЕС. Това са „кокаиновият маршрут“ (от Латинска Америка през западна Африка в ЕС) и „хероиновият маршрут“ (от Афганистан през западните Балкани или през централна Азия в ЕС). Подходът на ЕС за справяне с незаконните наркотици на международно равнище е тристранен:

Широкообхвaten — Договорът от Лисабон предоставя възможност на ЕС да заздравява своето сътрудничество с трети държави в областта на правоприлагането, за да им помогне да подобрят капацитета на съдебните си системи и за да насърчава върховенството на закона при пълно спазване на правата на човека. ЕС се съсредоточава върху търсенето на дългосрочни решения, например чрез насърчаване на алтернативни начини за препитание за отглеждащите насаждения за наркотици в селските райони в страни като Афганистан, както и върху намаляване на търсенето в страните на произход и на транзитно преминаване. ЕС се ангажира да работи в тясно сътрудничество със страните на транзитно преминаване и на производство, тъй като населението и на двата вида страни са засегнати от нарастваща употреба на наркотици, от съответните предизвикателства за общественото здраве, както и от слаб институционален капацитет за справяне с проблема.

Географски — ЕС ще консолидира допълнително подхода за „маршрута на наркотиците“, който му позволява да решава цялостно проблема — от отглеждането на насаждения, от които се добиват наркотици, до навлизането на наркотиците на пазара на ЕС. **Държавите, включени в обхвата на Европейската политика за съседство (ЕПС)**, ще продължат да бъдат приоритет. Ще бъде предоставена непрекъсната подкрепа за изграждането на капацитет на страните, участващи в процеса на разширяване, за да могат да се справят с трафика на наркотици и злоупотребата с тях, по-специално чрез Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП). ЕС ще засили ангажимента си за координиране на изграждането на капацитет с **държавите от Латинска Америка³¹, Карибския басейн и Африка**, както и със съответните регионални организации, въз основа на успеха на платформите за сътрудничество на служителите за връзка в Западна Африка.

Сътрудничество със стратегически партньори — ЕС ще продължи да развива ангажимента си със стратегическите партньори със споделен интерес за справяне с незаконните наркотици. Сътрудничество със Съединените щати относно

³¹ Програма COPOLAD осигурява солидна рамка за продължаване на усилията ни с латиноамериканските страни за обхващане на всички аспекти на политиките за борба с наркотиците. Освен това в Латинска Америка и в Карибския басейн ще бъдат разгледани проблемите, които наркотиците поставят за сигурността, предвид растящата загриженост в тази област.

резервационните данни на пътниците (PNR данни) бе особено важно в борбата срещу трафика на наркотици. ЕС и Съединените щати проучват начини да установят мрежа за съвместно правоприлагане за трафика на наркотици и да координират проекти за изграждане на капацитет в Западна Африка, Латинска Америка и Карибския басейн. ЕС увеличава усилията си със Съединените щати и Русия за намаляване на трафика на наркотици и предотвратяване на злоупотребата с наркотици в **Централна Азия**. ЕС също така работи с международните партньори за подобряване на международното сътрудничество за справяне с икономиката на наркотиците в Афганистан, която осигурява до 90 % от хероина в света.

Ще бъдат разгледани допълнителни мерки за засилване на международното сътрудничество в областта на наркотиците в рамките на протичащата в момента оценка на текущата стратегия и планове за действие на ЕС за наркотиците.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Европейската политика за борба с наркотиците има за цел да се защитава и подобрява благосъстоянието на обществото и на личността, да се опазва общественото здраве, да се осигури висока степен на сигурност за широката общественост и да се възприеме балансиран и интегриран подход към проблема с наркотиците. Влизането в сила на Договора от Лисабон и премахването на структурата от стълбове при изготвянето на политики в ЕС предоставят нови възможности за по-добро интегриране на всички области на политиката, свързани с проблема с наркотиците. Мащабът на проблема с наркотиците в Европа и неговият променящ се характер изискват **бързи, решителни и ефективни действия от страна на ЕС**. Като използва новите възможности, предоставени от Договора от Лисабон, Комисията е решена да предостави порешителен отговор на проблема с незаконните наркотици и с новите психоактивни вещества, които имат подобен ефект (основно синтетични наркотици)³².

Комисията ще представи като законодателни предложения:

- (1) Законодателен пакет за наркотиците, в който се предлага преразглеждане на рамковото решение на Съвета относно трафика на наркотици и на решението на Съвета относно новите психоактивни вещества;
- (2) Законодателни предложения относно прекурсорите на наркотичните вещества;
- (3) Законодателни предложения за конфискация и възстановяване на активи, придобити от престъпна дейност, и за укрепване на взаимното признаване на решенията за замразяване и конфискация;
- (4) Нови законодателни мерки за борба с изпирането на пари.

Освен това Комисията ще представи:

³² Първата инициатива на ЕС относно новите психоактивни вещества беше Съвместно действие 97/396/ПВР от 16 юни 1997 г. относно обмена на информация, оценката на риска и контрола на новите синтетични наркотици. Новите психоактивни вещества са предимно нови синтетични наркотици, но също така включват органични вещества. Съвместното действие беше заменено с решение на Съвета 2005/387/ПВР от 10 май 2005 г. относно обмена на информация, оценката на риска и контрола върху новите психоактивни вещества.

(5)	Показатели за мониторинг на предлагането на наркотици, на престъпленията, свързани с наркотиците, и на намаляването на предлагането на наркотици, за да се подпомогне подобряването на ефективността на мерките за намаляване на предлагането на наркотици;
(6)	Минимални стандарти за качество, за да се подобрят превенцията на наркотиците, лечението и услугите за намаляване на вредата от тях.

Комисията приканва Европейския парламент и Съвета, гражданското общество и другите основни заинтересовани страни да участват в дебати относно ефективната реакция срещу незаконните наркотици и новите психоактивни вещества. За да даде възможност на всички заинтересовани страни да дадат своя принос към тези дебати, Комисията ще започне обществено допитване онлайн относно най-добрия начин за справяне с незаконните наркотици и с появата на нови вещества с подобен ефект.